

Enigmística

Màrius Serra

MariusSerra@verbalia.com

A.B.

En la seva última novel·la, *Inquisitio* (Columna, 2006), Alfred Bosch parteix del cas real de Gaietà Ripoll, el darrer condemnat a mort per la Inquisició, per bastir una història d'intriga situada en una València convulsa a finals del segle XIX. La lluita entre els bàndols conservador i liberal es focalitza en la figura del mestre lliurepensador Ripoll, a qui només defensa el pare Llorenç Ramo, un clergue conseqüent per la culpa que es troba involucrat en una espècie de lògia ultracatólica estesa per València.

La trama que desenvolupa Bosch recolza en una investigació que pren la forma de desxiframent. Hi ha les misterioses inicials U.M., el símbol de l'espasa flanquejada per dues ales d'àngel, algunes inscripcions, missatges encriptats i una il·lustrativa projecció topogràfica d'una constel·lació que situa els partidaris del Sant Ofici en el plànol de la ciutat de València.

Sense girs argumentals espectaculars ni grans cops d'efecte, el lector es veu empès a especular, amb el pare Ramo, sobre el sentit dels diversos enigmes que van apareixent. U.M. pot voler dir "Us Miro"? o "Ubi que Michael", "Ultra Michael", "Ultor Michael", "Umbr Michaelis", "Ursa Maior", "Ursa Minor"... L'ús de la criptografia pren un caràcter una mica més sofisticat amb els missatges en clau del llibreter liberal Cabrero. Aquest constitucionalista trafica amb mate-

Alfred Bosch ha publicat 'Inquisitio'. FRANCESC MELCION

*El lector
es veu empès
a especular
amb el pare*

Llorenç Ramo

rials prohibits i els envia "a un amic meu enigmista" de Vitòria perquè els encripti. Quan el pare Ramo accepta a un dels criptogrames, troba que és ple de lletres sense ordre aparent amb alguna xifra inserida. L'única pista que té és un exemplar de la Pepa, la Constitució de Cadis, que els conservadors consideren infame. Es fixa que les pàgines del text encriptat van numerades amb lletres, "segurament amb nombres romans, però del tot alterats: VJJ, AWJ", i

que la lletra J es repeteix força, de la qual cosa dedueix que es deu correspondre al número u, la I romana. Després intueix quina pot ser-ne la clau. Ordena l'alfabet damunt la primera frase de l'article més controvertit de la Constitució (el que estableix que la sobirania no emana del rei ni de la divinitat, sinó del poble) i estableix l'equivalència de cada lletra. La frase comença "*La soberania*", de manera que L=A, A=B, S=C, O=D... Amb aquestes eines ataca les lletres que encapçalen el full que du una J solitària al capdamunt -CBIWD WGJEWI-BA PF AB JIWW- JCJVJDI- i n'extreu un missatge més o menys entenedor, malgrat les W: EL SANWO WRIBWNAL DE LA IN- WWISICION... L'ús dels mecanismes criptogràfics no va gaire més enllà, però atraurà els amants de l'enigmística.

Poesia

Feliu Formosa

Marilyn

Centre de brevetat,
Meteora, 2006

*Una imatge
sempre relacionada
amb l'ànsia inexplicable,
amb la por que no cessa.*

*Entre la misèria
i l'opulència hi ha
la mateixa distància
que sabem que existeix
entre allò que veiem
i el que mai no sabrem.*

*Perill de profanar
un objecte de gaudi
pel fet que se'ns presenti
com a tal.*

*Un cos (inventat?)
i el buit davant nostre.*

El poeta Feliu Formosa. XAVIER BERTRAL

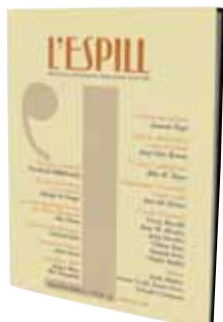
Càpsula

Carles
Hac MorDesperta,
Franja!

Làstima que la nit de la II Trobada de Poetes a la Franja de Ponent ningú a Calceit no va veure com per aquells carrers de pedra corrien, i de tant en tant s'aturaven, les guineus, que hi van acudir a dotzenes des de tots els racons de la Franja. No hi ha hagut mai enlloc tantes guineus juntes, amb l'afegit que totes tenien cara de xiqueta, ja que eren les descendents dels almogàvers, els guerrers que, com és ben sabut, al crit de "Desperta, ferro!", practicaven el bestialisme sexual per allà on passaven. I és que els pobres poetes, baldats de tant de recitar versos enlairats, no podien dominar els seus somnis, i les guineuotes ho aprofitaven per passar de ser somniades a viure una realitat en què els enemics de la Franja esdevenien gallines, que a l'acte eren mossegades pel guineuam i el poetam. A més a més, les rimes havien conjurat un munt d'animes del purgatori, però, com que aquest ara ja no existeix per als capellans, tot de monges i frares de més enllà de l'Aragó anaven caient a l'infern, de dos en dos, en fugir de la guineu. En fer-se de dia, el significat del somni es va fer palès: de Benasc a Torredarques, tothom hi va clamant fort: "Enfranja't, que la Franja ja s'arranja!".

El quiosc

Pepo Tamarit

L'Espill
Número 23Tres i Quatre i Universitat
de València
València, tardor, 2006

Revista fundada per Joan Fuster, que en aquest número ens ofereix articles com ara *La diferència italiana* (Antonio Negri), *Ciència, democràcia i mercat global* (Josep Lluís Barona), *Indigenisme, democràcia i pacte social* (Joan del Alcàzar), *En biologia res no té sentit si no és a la llum de l'evolució* (Theodosius Dobzhansky, biòleg genetista nascut a Nemirov el 1900 que va morir a San Jacinto el 1975), *Un escriptor europeu en llengua catalana diu* (Biel Mesquida) i, entre molts altres, *La cultura catalana a Frankfurt 2007* (Jürgen Boos).

L'illa
Número 23Edicions Bromera
Alzira, hivern, 2006-2007
1 euro

La revista de l'editorial Bromera ens ofereix el dossier *300 anys de la batalla d'Almansa*, amb els articles *Molt més que una guerra* (Antoni Furió), *Quan el mal ve d'Almansa* (Juli Capilla) i *El vent d'Almansa que tot ho arasa* (Laura Ibàñez). També hi podem llegir dos reportatges: *Premis Literaris Ciutat d'Alzira 2006* i *Valors, llibres i escola*, a càrrec d'Eduard Hervàs. Joan Portell ens parla de Cornelia Funke, l'alemanya autora de *Quan el Pare Noel va caure del cel*, que ha estat comparada a Michael Ende i Tolkien per la seva cosmogonia.

Claror
Número 55Fundació Claror
Barcelona, hivern, 2006-2007
1,5 euros

Aquesta revista d'esports, salut, cultura i lleure dedica l'entrevista central al corredor de motos Marc Coma, últim guanyador del ral·li París-Dakar, que des de fa pocs dies torna a competir a les perilloses pistes desèrtiques del ral·li més dur del món. Altres temes d'aquest número són un cara a cara entre David Camps i Sergi Llorca sobre si l'acord del Barça amb UNICEF és un gest solidari o comercial, a més de consells per anar per la muntanya amb seguretat, per protegir la columna vertebral en el dia a dia i, entre molts altres, les virtuts de la sal.